

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Opredeljeni naši osnovni cilji

POSLOVNA POLITIKA IN PLAN ZA LETO 1985 PRED OBRAVNAVAMI

Leto 1985 se je že začelo. Zato je prav, da pogledamo nekatere naše opredelitve za to leto po posameznih področjih poslovanja. Kot podlaga pri opredeljevanju naših ciljev so služili: analiza o uresničevanju srednjeročnega načrta Bresta v letu 1984, razpoložljive proizvodne zmogljivosti temeljnih organizacij in ocena možnosti za prodajo na domačem in tujem trgu v letu 1985, usmeritve srednjeročnega načrta Bresta, usmeritve občinske, republiške ter zvezne resolucije in dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Poglavitna naloga bo tudi v prihodnje — krepitev samoupravnih odnosov in odločanja delavcev na vseh področjih poslovanja, k čemur mora v veliki meri prispevati tudi celovito in kvalitetno obveščanje.

Poglavitne usmeritve in opredelitve na nekaterih področjih poslovanja so naslednje:

ZUNANJE TRGOVINSKO POSLOVANJE

Pri opredeljevanju politike zunanje trgovinskega poslovanja izhajamo iz predpostavke, da se po goji gospodarjenja ne bodo bistveno spremenili (razpoložljiva pravica, maloobmejni promet...). Brest bo tudi v letu 1985 povečal izvoz in omejil uvoz na najmanjšo mero. Temeljne organizacije morajo ohraniti vsaj enak delež izvoza v celotnem prihodku kot so ga imele v letu 1984, s tem da nekatere od njih ta delež celo

povečajo. Naš osnovni cilj je povečanje konvertibilnega izvoza; glede na upadanje prodaje na domačem trgu pa bo tudi klirinški izvoz postajal čedalje bolj zanimiv.

S planom za leto 1985 načrtujemo povečanje izvoza (dolarsko) za 27 odstotkov, samo konvertibilnega pa za 26 odstotkov (načrtovana vrednost konvertibilnega izvoza 14.878.713 dolarjev). Pri tem načrtujemo večje povečanje izvoza oblažjenega pohištva ter mineralnih plošč, medtem ko naj bi za ostale proizvode povečali izvoz v normalnih okvirih, tako da se struktura izvoznih proizvodov bistveno ne bo spremenila.

Načrtujemo nekoliko večji uvoz s konvertibilnega trga (brez opreme) in sicer za 19 odstotkov. Ob predpostavki, da tudi združevanja deviznih sredstev ne bi bistveno povečali oziroma, da bi ga ohranili na enaki ravni kot v letu 1984, bi to pomenilo izravnavo devizno bilanco Bresta (ob enaki razpoložljivi pravici kot v preteklem letu).

Glede na takšna izhodišča bi bilo potrebno v letu 1985 uresničiti predvsem naslednje:

a) Z vsemi izvozniki opredeliti programe in obseg izvoza naših proizvodov ter skleniti samoupravne sporazume.

b) Opredeliti nastope na sejnih z našimi proizvodi ter obiske sejmov.

c) Pripraviti programe za leto 1986, še zlasti za temeljno organizacijo pohištva.

d) Razširiti obseg poslovanja po kontokorentnem računu z Žitaro vasjo.

e) Še naprej v največji možni meri selekcionirati izvozne programe in sprejemati tiste, ki nam po količini in ceni najbolj ustrezajo; seveda ob upoštevanju, da bo konjunktura letos slabša.

PROIZVODNJA

Za leto 1984 smo si postavili kot eno izmed glavnih nalog — povečati proizvodnjo. Ta cilj smo tudi v celoti dosegli, saj smo v letu 1984 proizvodnjo toliko povečali, da je presežena pozitivna rast proizvodnje, opredeljena za celotno srednjeročno obdobje. Zato smo si tudi za leto 1985 postavili za cilj povečati fizični obseg proizvodnje za 2,8 odstotka, kot imamo opredeljeno s srednjeročnim načrtom.

S planom smo sicer opredelili za leto 1985 enako število norma ur kot smo jih dosegli v letu 1984, vendar pomeni to zaradi spremembe normativov v nekaterih temeljnih organizacijah večjo fizično proizvodnjo. Prav tako velja poudariti, da je takšen obseg proizvodnje načrtovan za normalne okoliščine in da bo ob pogojih za organiziranje dodatne izmene v nekaterih temeljnih organizacijah (Zagalnica, Jelka, Mineralka) lahko tudi večji. Pripomnimo naj še, da smo tolikšno število norma ur in s tem tudi takšen obseg proizvodnje v letu 1984 dosegli tudi na račun dela ob prostih dneh, v podaljšanem delovnem času (Pohištvo, Masiva, Mineralka) in z občasnim delom režijskih delavcev v proizvodnji.

Zato moramo tudi v letu 1985 ustvariti take pogoje, da bomo načrtovano proizvodnjo lahko tudi dosegli. Tako bomo morali izboljšati organizacijo dela, skrbeti za pravočasno proizvodno dokumentacijo in odpravljati ozka grla. Prav tako bo potrebno dati večji poudarek inventivni dejavnosti in tudi s tem povečati proizvodnjo.

V strukturi časa bomo morali še povečati delež učinkovitega časa ter v te namene tudi bolj in več izrabljati računalnik. Zaradi izredno dragih surovin pa bomo morali v letu 1985 le-te bolj izkoriščati, zmanjševati izmet in nasploh varčevati s surovinami, repromateriali in energijo. Kljub nekaterim pozitivnim rezultatom v kooperaciji, pa jo bomo morali v tem letu še izboljšati.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Za leto 1985 načrtujemo nad 8 milijard dinarjev od prodaje proizvodov na domačem trgu. To je sicer velika vrednost in je za skoraj 40 odstotkov večja kot v preteklem letu, vendar bo tolikšna prodaja nujno potrebna, da bomo zagotovili potrebna sredstva za nemoteno poslovanje. Po drugi strani pa načrtujemo še večje povečanje izvoza (dinarska vrednost), tako da bi delež izvoza

v celotnem prihodku Bresta znašal 30 odstotkov (upoštevajoč tudi prihodek TOZD Prodaja in Skupnih dejavnosti).

To pa pomeni, da se fizični obseg prodaje na domačem trgu praktično ne bo bistveno povečal, pri čemer pa načrtujemo še znižanje zalog (Pohištvo, Jelka, Mineralka). Za tako zastavljene cilje pa bo vsekakor potrebno veliko prizadevanj celotnega kolektiva, še posebej pa TOZD Prodaja.

Pri ploskovnem pohištvu se vrsta proizvodov bistveno ne bo spreminjala. Pri kuhinjskem pohištvu pa prehajamo v letu 1985 na proizvodnjo in prodajo kuhinj iz družine 2000. Tudi pri oblažjenem pohištvu ostanejo že do sedaj uveljavljene garniture nosilni program, ki ga bomo dopolnjevali še z dodatnim ležiščem za spalnico in TV foteljem. Enak program za domači trg ostaja tudi pri masivnem pohištvu. Vse to pa kaže, da moramo v letu 1985 posvetiti več pozornosti oblikovanju izdelkov. Ta dejavnost mora zajeti nove inčice sedanjih programov, posebno pozornost pa moramo posvetiti TOZD Pohištvo, predvsem z vidika nove naložbe. Prodajo preko SPC Črnuče bomo v letu 1985 razširili še s programom kuhinja 2001.

Pri prodaji primarnih izdelkov bomo krepili sodelovanje na osnovi skupnega prihodka (iverne plošče, žagan les). Iverne plošče bomo zagotavljali prvenstveno kupcem, s katerimi imamo podpisane sporazume o skupnem prihodku.

Na področju inženiringa moramo v letu 1985 še intenzivneje navezovati stike s pomembnejšimi projektantskimi organizacijami za večji plasman naših izdelkov (mineralne plošče, pohištvo). Večji poudarek pa moramo dati tudi strojogradnji, kar nam kaže zanimanje za naše izdelke.

NABAVA NA DOMAČEM TRGU

Cilj nabave v letu 1985 bo pravočasno oskrbovanje proizvodnje z vsem potrebnim reprodukcijskim materialom ustrezne kakovosti, v potrebnih količinah in po ugodni ceni.

Zaostrene pogoje za nabavo pričakujemo tudi v letu 1985, še posebno pri lesnih surovinah in polizdelkih, ki jih primanjkuje. Zato bomo še naprej razvijali poslovna sodelovanja na dolgoročnih temeljih (prihodkovni odnosi, sovlaganja). Zaradi boljše in kvalitetnejše dobave rezanega lesa bomo polovico nabavnih količin fizično prevzemali. Pri nabavi ostalih repromaterialov (okovje, tapetniško blago, lepila, laki, ipren, rezila, stekla...) bomo v glavnem zadržali iste dobavitelje.

Za repromaterialne in surovine bomo po ABC metodi določili najbolj primerne zaloge, zaloge hlobovine, rezanega lesa in lesa za iverne plošče (pa dnevno spremljali).

(Konec na 2. strani)

Opredeljeni naši osnovni cilji

(Nadaljevanje s 1. strani)

ZAPOSLOVANJE

Za letos načrtujemo povečanje števila zaposlenih za en odstotek v primerjavi s povprečnim številom zaposlenih v lanskem letu. V primerjavi s stanjem ob koncu lanskega leta pa načrtujemo majhen porast (0,2 odstotka) in sicer v Pohištvu, Masivi, Tapetništvu in Prodaji.

Vendar pa moramo letos izboljšati izobrazbeno strukturo zaposlenih s tem, da bomo omogočili vsem študentom redno zaposlitev in opravljanje pripravništva. Sprotno bomo spremljali socialne razmere naših delavcev, še zlasti tistih, ki jim je delo na Brestu edini vir za preživetje. Organizirali bomo tudi stalni proces za usposabljanje zaposlenih delavcev v vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti.

Če bo potrebno, bomo delavce preusmerjali iz ene temeljne organizacije v drugo; izvajali bomo tudi napredovanje delavcev.

FINANČNO POSLOVANJE

Na tem področju je bila v preteklem letu sprejetih cela vrsta predpisov, med njimi zakon o zagotavljanju lastnih in dolgoročnih virov za trajna obratna sredstva, zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za osebne dohodke, zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka...

Še posebej moramo opozoriti na slednji zakon, ki je začel veljati z letošnjim letom, zato smo tudi plan za letošnje leto izdelali po določilih tega zakona. Rezultati za leto 1984 pa ne bodo prikazani po teh določilih. To pa pomeni neprimerljivost nekaterih kategorij, predvsem dohodka, porabljenih sredstev in čistega dohodka.

Če pa upoštevamo enak izračun, predvidevamo naslednje gibanje posameznih kategorij: Celotni prihodek načrtujemo večji od doseženega nad 50 odstotkov. Prav tako tudi dohodek, saj ne načrtujemo hitrejši rasti porabljenih sredstev, kljub rasti amortizacije za prek 70 odstotkov. Takšna rast amortizacije je po eni strani zaradi visoke revalorizacije (oprema 62 odstotkov), po drugi pa zaradi novih investicijskih vlaganj.

Izredno visoka postavka bodo tudi obresti, saj jih načrtujemo kar za 50 odstotkov višje kot lani.

Po drugi strani pa pri razporejanju čistega dohodka vidimo, da za poslovni sklad ostanejo izredno skromna sredstva. Zaradi dotrajane opreme in potreb po zamenjavi pa bi morala Iverka ustvarjati tudi pospešeno amortizacijo.

Rast sredstev za osebne dohodke načrtujemo počasnejšo od ra-

sti dohodka — blizu 40 odstotkov. Pri delitvi osebnih dohodkov bomo upoštevali določila sporazuma dejavnosti v lesarstvu. Sedanji plan osebnih dohodkov še ni usklajen z omenjenim sporazumom, ker še niso dokončno znani podatki za leto 1984, zato bomo morali omenjeni plan osebnih dohodkov še uskladiti; z boljšim delom pa si bomo morali prizadevati za ublažitev padanja realnih osebnih dohodkov.

NALOŽBE

V preteklem letu smo naložbeno dejavnost na Brestu pospešili. Tudi družba pospešuje in podpira tista vlaganja, ki povečujejo proizvodnjo za izvoz oziroma nadomeščajo uvoz. Z določili zakona o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev pa so se spremenili tudi pogoji za investiranje.

Ob upoštevanju vseh teh izhodišč naj bi v letu 1985 dokončali naložbe v Masivi in Žagalnici ter investicijo v strojegradnjo, za katero so sredstva že izločena. V letu 1985 bomo investirali še v Tapetništvo; večja investicijska vlaganja predvidevamo v Pohištvu za rekonstrukcijo in moder-

nizacijo opreme za proizvodnjo pohištva za izvoz, vendar le, če bomo pridobili mednarodni kredit in kredit Ljubljanske banke. Poleg teh investicij pa bo potrebno nabavljati še manjšo opremo, vendar v posamezni temeljni organizaciji le do višine 20 odstotkov minimalne amortizacije.

Pri opredelitvah posameznih področij sem poudaril le bistvene značilnosti za celotno delovno organizacijo in le tam, kjer so nekatere posebnosti, sem prikazal le-to tudi po temeljnih organizacijah.

Posebej naj poudarim, da je to le povzetek predloga poslovne politike in plana za leto 1985 in da bo med razpravo in sprejemanjem teh dokumentov lahko prišlo tudi do nekoliko spremenjenih opredelitev in zaključkov. Prav tako so tudi vse primerjave z l. 1984, pri celotnem prihodku, dohodku in osebnih dohodkih ocenjene, saj še ni znanih dokončnih podatkov za l. 1984. Vendar menim, da je kljub temu dobro, da so z glavnimi planskimi cilji in opredelitvami za letošnje leto delavci seznanjeni že pred odločanjem.

M. Širaj

Inovacije v naši občini

Občinski svet zveze sindikatov je v letu 1982 imenoval svojo komisijo za inovativno dejavnost. Že tedaj je komisija izdelala analizo o stanju inovativne dejavnosti v naši občini. Ugotovljeno je bilo, da vlada na tem področju pravo mrtvilo.

V občini je deset organizacij združenega dela, za katere je komisija menila, da je v njih mogoče uspešno organizirati inovativno dejavnost. Ugotovljeno pa je tudi bilo, da v večini organizacij niso imeli niti samoupravnih organov za vrednotenje inovacij niti ne samoupravnih aktov, ki bi urejali organiziranje inovativne dejavnosti.

V letu 1983 je bil organiziran seminar o inovativni dejavnosti, na katerem so bili prisotni predstavniki sindikata, vodilni delavci in strokovnjaki iz večine organizacij združenega dela v občini. Organiziranih je bilo nato še več posvetov. Na posvetu v začetku leta 1984 je bilo ugotovljeno, da se inovativna dejavnost lepo razvija v Kovinoplastiki in Novolitu, stanje pa se je delno izboljšalo tudi na Brestu in Gradišču.

Da bi gospodarske organizacije še bolj spodbudili k pospeševanju inovativne dejavnosti, je občinski svet razpisal in 29. novembra 1984 podelil štiri denarne nagrade s plaketo »inovator leta«. Na razpis so se od deset organizacij združenega dela javile le tri (Novolit, Kovinoplastika in

Kartonaža). Iz Bresta kot največje delovne organizacije ni bilo nobenega predloga.

Predsednik komisije za inovacijsko dejavnost in sekretar občinskega sindikalnega sveta sta konec leta 1984 in v začetku leta 1985 obiskala deset organizacij združenega dela v občini in zbrala vrsto podatkov in ugotovitev.

Inovativna dejavnost zares dobro napreduje v Kovinoplastiki in v Novolitu. V Kovinoplastiki je bilo v letu 1983 z inovacijami ustvarjenih okrog 30.000.000,00 din prihrankov in za to izplačanih 660.000,00 din za dvajset inovacijskih predlogov.

V letu 1984 pa je bilo v Kovinoplastiki prijavljenih 62 inovacijskih predlogov. Podatkov o prihrankih in o nagradah še ni.

V Novolitu je bilo v letu 1983 in v letu 1984 prijavljenih 21 inovacijskih predlogov in je bilo zanj izplačanih 310.000,00 din nagrad. Zanesljivih podatkov o prihrankih nimamo.

Tudi na Brestu je opaziti premik. V letu 1983 je bilo s tremi inovacijskimi predlogi ustvarjenih okrog 350.000,00 din in izplačanih okrog 38.000,00 din nagrad. V letu 1984 je bilo s petimi inovacijami ustvarjenih 680.000,00 din prihranka in izplačanih 58.000,00 din nagrad. Ocenjujejo pa, da je bilo na Brestu v letu 1983 in 1984 okrog 30 realiziranih predlogov, vendar jih avtorji iz različnih vzrokov niso prijavili. Po oceni naj bi bilo s temi predlogi za približno 43.000.000,00 din prihranka.

Ugotovljeno je bilo, da še vedno skoraj ničesar ne naredimo za propagiranje inventivne dejavnosti in veliko premalo za izobraževanje kadrov, ki se ukvarjajo z inovativno dejavnostjo. Veliko več pa je potrebno narediti pri evidentiranju inovacij, prihrankov in nagrad.

Spremljanje inovativne dejavnosti bo tudi v prihodnje ena izmed osnovnih nalog komisije za inovacije.

Po dogovoru na občinskem sindikalnem svetu bodo za 1. maj 1985 znova podeljene nagrade »inovator leta«. Upamo, da bo odziv na razpis občutno boljši kot v preteklem letu.

J. Opeka

5. FEBRUARJA REFERENDUM IN VOLITVE

Na osnovi sklepa delavskega sveta SOZD Slovenijales je Brestov skupni delavski svet na svoji januarski seji razpisal

— referendum o združitvi delovnega organizacije INLES iz Ribnice (eden naših največjih proizvajalcev stavbnega pohištva) v SOZD Slovenijales

— neposredne volitve v organe upravljanja SOZD Slovenijales

Referendum in volitve bodo 5. februarja.

Izvršni odbor Brestove konference sindikata predlaga za člane delavskega sveta SOZD Antona Kandareta (Žagalnica), Maksimilijana Turšiča (Pohištvo) in Milana Stritofa (Mineralka);

za članico komisije samoupravne delavske kontrole Štefko Šebalj — Mikše (Jelka); v listo arbitrov notranje arbitraže pa Jožeta Korošca (skupne dejavnosti) kot člana in Jožeta Obrezo (Prodaja) kot namestnika.

Na referendumu gre za dograjevanje in utrjevanje naše sestavljene organizacije, z volitvami naših delegatov pa želimo zagotoviti neposredni vpliv za oblikovanje gospodarske politike SOZD v sedanjih zapletenih razmerah.

Iz montažnega oddelka v TOZD POHIŠTVO

Čaka nas še precej dela

USKLAJEVANJE NAŠIH AKTOV S PANOŽNIM SPORAZUMOM O DELITVI DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV

Ob koncu preteklega leta so vse Brestove temeljne organizacije sprejele samoupravni sporazum o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje dohodka, čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v lesarstvu.

Republiški odbor sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva nas je obvestil, da je omenjeni sporazum že sklenjen, ker ga je že sprejela večina udeležencev. Zato moramo naše samoupravne splošne akte s področja pridobivanja in razporejanja dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo uskladiti s sprejetim in veljavnim sporazumom.

Delavski svet delovne organizacije je že sprejel program uskladitve naših splošnih aktov z omenjenim sporazumom, določil nosilce za pripravo osnutkov sprememb aktov ter roke za izpeljavo posameznih nalog.

Komisija, zadolžena za pripravo osnutka sprememb naših samoupravnih aktov, je pripravila prva izhodišča za uskladitev; na ta izhodišča temeljne organizacije niso imele pripomb. Vendar

temeljne organizacije predlagajo še nekatere druge spremembe in dopolnitve teh aktov, in sicer glede tistih določil, ki jih v dose-danji uporabi nismo dosledno izvajali, oziroma se je v vsakdanjem življenju pokazalo, da posamezne rešitve niso najbolj primerne.

Glavne pripombe se nanašajo predvsem na neskladja v sistemu normiranja in vrednotenja učinkovitosti pri delu. Seveda sta ti dve vprašanji zelo pomembni za dograditev in izboljšanje nagrajevanja po delu. Zato bo potrebno tvorno sodelovanje vseh odgovornih strokovnih delavcev, družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, da bi našli najboljše rešitve še neresenih vprašanj, zlasti pa dosti strpnosti, razumevanja in pripravljenosti za usklajevanje, kar večkrat občutno pogrešamo.

A. Perčič, J. Opeka

NOVA PRIDOBITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

V počastitev slovenskega kulturnega praznika vabimo vse občane v občinsko knjižnico Cerknica na **otvoritev čitalnice** — s kulturnim programom. Otvoritev bo v **petek, 8. februarja 16. uri** v prostorih knjižnice na Partizanski 9.

SPODBUDA ZA DELO BRESTOVE MLADINE. 15. januarja je bila na Brestu redna seja sekretariata mladinskega koordinacijskega sveta SOZD Slovenijales skupaj s predstavniki Brestove mladine in drugih družbenopolitičnih organizacij. Najprej so ocenili sedanje delo mladih v posameznih članicah SOZD, posebej kritični pa so bili v oceni dosedanje dejavnosti Brestove mladine. Morda bo ta skupna seja vendarle spodbuda za boljše in učinkovitejše delo Brestovih osnovnih organizacij pod novimi vodstvi.

Iz drugih lesarskih kolektivov

NOVOLES je lani izvozil za 18,5 milijona dolarjev svojih izdelkov, od tega kar za 17 milijonov na konvertibilno tržišče. Kar 85 odstotkov izvoza dosega na zahtevnem ameriškem trgu, preostali del pa zvečine v zahodni Evropi. Za letos načrtujejo več kot 20 milijonov dolarjev izvoza, predvsem zaradi nove tovarne pomivalnih korit in večje proizvodnje finalnih izvoznih programov.

Tudi slovenjgraška **LESNA** bo po načrtih letos povečala svoj izvoz in sicer naj bi na konvertibilni trg prodala za 9 milijonov dolarjev izdelkov. V izvoz bodo prodali predvsem stavbno pohištvo, lepljene profile rezan les, iverne plošče in obloge. Ker količin izdelkov ne morejo več povečevati, bodo vso pozornost usmerili v kakovost, razmišljajo pa tudi o izdelavi strojev za lesno predelovalno inustrijo.

GLIN Nazarje načrtuje za letos večja investicijska vlaganja v opremo za posodobitev žagarske proizvodnje, tovarne ivernih plošč, površinsko obdelavo oken in vzdrževalnih delavnic. Za tovarno ivernih plošč je izdelan petletni načrt obnove; najprej želijo nabaviti nov sušilnik iverja, montirati filtre pri transportu iverja in obnoviti grelne plošče pri stiskalnici.

LIP Bled namerava letos začeti nekaj večjih naložb. Rekonstruirali bodo žagalnico, ki bo omogočala vključitev drobnege lesa v predelavo; nekaj sredstev bodo ob združitvi z delovno organizacijo Filbo vložili v kovinski program; predvidevajo tudi investicijo za proizvodnjo nosilcev za opaže in v lakirnico; v Podnartu bodo zgradili kotlovnico in sušilnice, nekaj sredstev pa bo šlo tudi v širitev lastne trgovske mreže.

Elan bo imel na letošnjem svetovnem prvenstvu v alpskih disciplinah v Bormiu vidno vlogo. Njegov italijanski zastopnik firma Colmar je namreč prevzel glavno sponzorstvo nad tem prvenstvom in tako uspel pri organizacijskem komiteju, da so Elanove smuči postale uradne smuči tega prvenstva. Od tega si Elanovci obetajo velik propagandni učinek in učinkovit odmev v prodaji njihovih smuč v Zahodni Evropi.

V **LIK Konjice** bo letos proizvodnja polfinalnih izdelkov ostala na lanskem ravni, le da bodo iglavce za proizvodnjo embalaže kar najbolj nadomestili z mehkiimi listavi. V proizvodnji pohištva prehajajo na zahtevnejše izdelke, precej sprememb pa bo tudi v proizvodnji stavbnega pohištva. Zmanjšali bodo količino vrat z lesenitno in vezano ploščo, povečali pa proizvodnjo furniranih in klasičnih vrat.

Povečali bodo tudi proizvodnjo in zastekljevanje oken.

SLOVENIJALES — trgovina je odprl novo prodajno mesto in sicer v Kopru v sodelovanju z delovno organizacijo Tapetnik. To je že njihovo enaintrideseto prodajno mesto. Celotna površina, kjer poslujejo novi prodajni skladiščni prostori, obsega približno 5000 kvadratnih metrov. Prodajajo gradbeni material, počitniške priklole in opremo za kampinganje. Vrednost celotne naložbe je znesla nekaj več kot 20 milijonov dinarjev.

V **SAVINJI** si od svojega novega mladinskega pohištvenega programa 3K mnogo obetajo. Program, ki ga sestavlja vsega 22 kosovnic, je bil za beograjskem sejmu pohištva 1984 nagrajen z zlatim ključem. Z njim želijo prodreti tudi na tuje, zato ga bodo razstavljali tudi na vseh letošnjih mednarodnih sejmih pohištva.

INLES si je za letos zastavil cilj, izvoziti za 4,6 milijona dolarjev svojih izdelkov. Izvaža v Zahodno Nemčijo (stavbno pohištvo, lameliranje jelove plošče, lamelirane okenske profile), Italijo (stavbno pohištvo, lamelirane plošče in profile), Švedsko (lamelirane bukove plošče), Madžarsko (stavbno pohištvo), države v razvoju (žagan les), Francijo (bukove plošče) in Avstrijo (stavbno pohištvo).

V **TOVARNI MERIL** so zadovoljni z lanskim poslovanjem. Njenih 588 delavcev je ustvarilo približno milijardo in pol celotnega prihodka, od tega 17,7 odstotka v izvozu na konvertibilno tržišče. Njihovi lanski povprečni

osebni dohodki so prvič presegli povprečje v lesarski panogi.

ALPLES dobiva iverke za potrebe svoje pohištvene proizvodnje od treh glavnih jugoslovanskih proizvajalcev — Mebla, Bresta in GLIN, vendar te količine ne zadoščajo. Zato jih prek kompenzacijskega uvoza nabavlja tudi iz Madžarske in Češko-slovaške. Pri tem pa imajo težave s kvaliteto, ne ustreza pa tudi format zaradi slabega izkoristka. Mesečno porabijo približno 1300 kubičnih metrov iveric.

Tudi v **LESNINI** imajo več investicijskih želja kot možnosti. Kljub temu za letos predvidevajo naslednje naložbe: prodajni center Maribor, gradbeno-prodajni center Ljubljana, krojilnica brusnih trakov, poslovni prostori za oddelek zunanje trgovine, skladišče Zadar, strojna oprema in nadstrešnica v Sopotu, linija za aluminijsko proizvodnjo v EMMI in še nekaj manjših. Skupna vrednost naložb naj bi znesla okoli 150 milijonov dinarjev.

HOJA namerava letos pričeti z novo večjo naložbo in sicer z rekonstrukcijo temeljne organizacije Galanterija v Podpeči, kjer naj bi zgradili nove proizvodne prostore s 3000 kvadratnimi metri površine. Dopolnili in posodobili bodo tehnološko opremo za izdelavo drobnega masivnega pohištva in obešalnikov. Vrednost celotne naložbe je okrog 40 milijonov dinarjev. Ostala naložbena sredstva so namenili za nakup sodobnejše opreme po posameznih temeljnih organizacijah. V letu 1984 so za naložbe porabili okrog 120 milijonov dinarjev.

Vtisi s kölnskega sejma

Mednarodni sejem pohištva v Kölnu je bil letos od 15. do 20. januarja. Na njem so sodelovali razstavljalci iz 32 držav, med njimi tudi iz Jugoslavije. Iz Slovenije sta ločeno nastopali sestavljeni organizaciji Slovenijales in Uniles. Iz Unilesa so izstopali Marles s programom kuhinj, Stol iz Kamnika s programom stolov L in Meblo s spalnicami, namenjenimi predvsem arabskemu trgu. Slovenijales pa se je predstavil s svojim izvoznim programom, ki smo ga lahko videli že na beograjskem sejmu.

Vsi tuji proizvajalci so imeli popolnoma zaprte razstavne prostore. Panoji so bili izredno kvalitetno in bogato obdelani. S tem so hoteli poudariti vnanji vtis o pomembnosti svoje firme. Izjema so bili Skandinavci, ki so imeli tradicionalno odprti razstavni prostor.

Na področju ploskovnega pohištva je bilo opaziti izrazito specializiranost proizvajalcev. Ni bilo videti proizvajalca, ki bi ponujal sestavljivi program za vse prostore, kot je to običajno pri nas. Pri sestavljivih programih za dnevne sobe je bilo veliko omar, ki so zgoraj zaključene s polkrožnim lokom. Vsi izdelki so bili površinsko zelo kvalitetno obdelani s široko paletno (10 do 15) barv različnih furnirjev.

Pri spalnica je bilo veliko nalimkov, ki pa delujejo zelo masivno. Vsi so bili obdelani po softforming tehnologiji oplaščanja profilov. Osnova postelje je bila ena sama, z različnimi profili pa so naredili nešteto inčič. Veliko je bilo tudi popolnoma oblazinjenih postelj. Tudi pri tem so z različnimi kombinacijami tekstilov dosegli raznolikost ponudbe. Postelje so bile v glavnem na latoflex ogrodju.

Pri kuhinjah je bila ponudba različnih front najboljše. Bilo je veliko primerov, ko so ponujali po 30 in več različnih front. Precej je bilo demontažnih kuhinj.

Močno je bila poudarjena tudi kvaliteta embalaže. Kartoni so bili obarvani v živih barvah, vse je bilo natiskano in ni bilo nalepk tako kot pri nas.

Nasploh pa je bilo čutiti težnjo po vračanju k naravi. Materiali so naravní, z zelo malo ali brez formaldehida, pri površinski obdelavi pa so bili primeri, ko so različne umetne lake zamenjali čebelji voski. V barvah so prevladovali svetlejši toni.

Vendar se mi kljub vsemu zdi, da je v oblikovanju narejen korak nazaj. Pohištvo je bilo masivno delujoče z bogatimi masivnimi nalimki, vendar zaradi majhnih tlorisov takšno pohištvo za naše razmere ni primerno.

A. Vivod

Novo iz naše proizvodnje — kuhinje iz »družine« 2000

Januarsko vreme in naš transport

Zimski meseci so za vse transportne delovne organizacije »črni meseci«, saj se prav zaradi mraza, poledenelih cest in snega otepaajo s stalnimi težavami, kot so zastoji, pogoste okvare vozil in tudi ogroženo zdravje voznikov.

Po dokaj lepem in za transport ugodnem vremenu v zadnjih mesecih preteklega leta se je že takoj po silvestrovanju vse spremenilo. Že prve dni leta pa vse do sredine januarja so nas presenetile tako nizke temperature, da je živo srebro v termometrih večkrat padlo tudi pod — 20 stopinj Celzija. Takšne temperature so seveda za vozila, pa tudi za voznike tovornih vozil vse prej kot prijetne.

Diesel gorivo D 2, katerega imamo na voljo na bencinskih črpalkah, zmrzuje oziroma se spremeni v združasto snov že pri — 8 stopinjah Celzija. To mejo za zmrzovanje je mogoče nekoliko znižati z različnimi dodatki, bencinom ali petrolejem, vendar so bile jutranje temperature tako nizke, da tudi to ni pomagalo. Zaradi tako nizkih temperatur se je za nekaj dni transport popolnoma ustavil, kar je povzročilo ne samo škode v transportu, temveč tudi nejevoljo naših kupcev pohištva.

Zaradi nizkih temperatur so težave tudi pri vžiganju motorja, saj se zaradi zaledenosti in

mraza moč akumulatorjev močno zniža.

Nizke temperature povzročajo na vozilih velike okvare. Zaradi zmrzali prihaja na vozilih do velikih obremenitev, kar povzroča mnogo okvar in lomov na posameznih delih vozila.

Nizke temperature so zahtevale davek tudi pri samih voznikih, saj je moral en voznik zaradi ozeblin na rokah poiskati celo zdravniško pomoč. Močno je med vozniki poraslo tudi število dni bolniškega staleža.

Da bi zima pokazala vso svojo ostrino, nam je prav sredi januarja nasula še obilo snega, kar voznikom povzroča ne malo preglavic. Zastoji, ki nastajajo na cestah zaradi snega, so takšni, da večkrat tudi zaradi tega blago do kupca ne prispe pravočasno, vozniki pa so predani v nemilost cesti in mrazu. Močna burja na Primorskem in v Dalmaciji pa je pravi mojster za zastoje ter za poškodbe ogrodja na tovornem vozilu in za trganje ponjav.

Napor voznikov je v zimskih mesecih izredno velik in le njihovi prizadevnosti ter previdnosti je treba pripisati, da v teh skrajno nevarnih dneh na cestah ni prišlo do večjih nesreč, saj smo v tem času zabeležili le nekaj manjših poškodb na tovornih vozilih.

J. Škrli

Naši kamioni na prisilnem »počitku«

Obvestilo upokojencem

Nekateri upokojenci najbrž že vedo; verjetno pa ne vsi... Zato sporočamo, da imata od 15. decembra 1984 naprej občinska zveza društev upokojencev Cerknica in društvo upokojencev Cerknica svoje nove pisarniške prostore in sicer v novo zgrajenem stanovanjskem bloku v Vidmu.

Ledeni zamašek ob cerkniškem mostu. Hitremu in učinkovitemu posredovanju gre zahvala, da ni bilo hujših posledic

Klimatiziranje proizvodnih prostorov

Na kvaliteto izdelkov in izkoriščenost surovine močno vpliva pravilno klimatiziran proizvodni prostor. Za naše zemljepisno območje je značilno, da traja čas neugodnih podnebnih razmer za finalno predelavo lesa tudi pet do šest mesecev. Že ta podatek je sam po sebi dovolj zgovoren, da nam pove, kako pomembno je to področje za proizvodnjo.

Zato je skrajni čas, da začnemo posvečati ureditvi klimatskih razmer v proizvodnih prostorih več pozornosti. S tem bomo prihranili veliko dragocenega materiala in izboljšali kvaliteto izdelkov.

Med predelavo lesa pride zaradi prenizke relativne vlage v zraku do nadaljnjega sušenja lesa, zaradi česar se pojavljajo čelne razpoke pri bukovini, pri jelovini, posebno pri daljših kosih, pa pride do čezmernega zvijanja obdelovancev. Ta neprijetni pojav je značilen zlasti za suhe in mrzle kraje, kjer je odstotek poškodovanih izdelkov v proizvodnji zelo velik prav zaradi pokaanja in zvijanja lesa.

moramo ta zrak segreti v prostoru na 18 do 20 stopinj Celzija, s tem da so izdelki, ki jih obdelujemo, posušeni na 8 odstotkov vlage, čemur ustreza relativna vlaga zraka 44 odstotkov. V takih razmerah moramo vsako uro dovesti v prostor približno 560 kilogramov vode. To je velika količina, ki se nekoliko zmanjša, če upoštevamo histerezo med desorbicijo in vpijanjem vlage pri lesu za določeno relativno vlago zraka.

Pri vlaženju z vodo moramo vodi toploto umetno dovesti ali pa neposredno spustiti paro v prostor; v nasprotnem primeru namreč voda odvzema toploto iz zraka, ki se s tem ohladi in tako izgubi sposobnost za sprejemanje vlage.

Način z neposrednim vpihavanjem pare v prostor uporabimo le pri pari, ki je proizvedena v

nizko tlačnih kotlih. Pri visoko tlačnih kotlih, kjer se za vzdrževanje alkalitete vode dodajajo hidrazin, amoniak in trinatrijev fosfat, pa del teh kemikalij preide v paro, kar škodljivo vpliva na zdravje delavcev.

Zaradi vseh teh težav smo v razvojnem oddelku delali načrte za vlažilec zraka, kjer s paro segrevamo vodo iz vodovodnega omrežja. Vodo potem z ventilatorjem razpršujemo v proizvodni prostor.

Omenjeni vlažilec smo postavili v prostor prve strojne in poizkusno že obratuje. Prvi rezultati so pokazali, da popolnoma ustreza svojemu namenu.

Če bodo končni preizkusi pozitivni, bomo napravo še izpopolnili in avtomatizirali do take stopnje, da bo lahko samostojno vzdrževala zahtevano vlažnost v prostoru. B. Mlakar

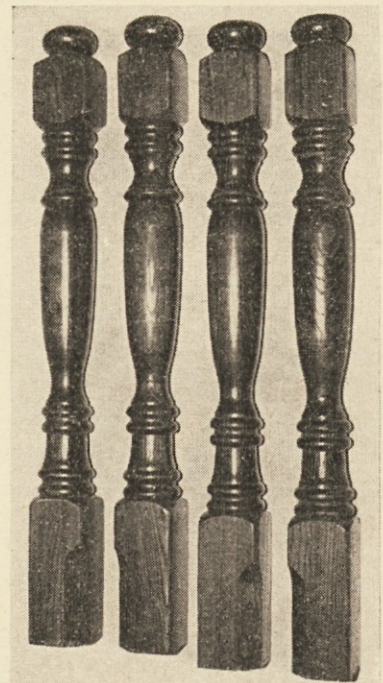
Naša kooperacija

Vedno bolj zahtevno tržišče tudi od naše delovne organizacije zahteva, da njene posamezne temeljne organizacije medsebojno sodelujejo. To sodelovanje se kaže tudi v notranji kooperaciji. Tiste temeljne organizacije, ki se ukvarjajo z izdelavo ploskovnega pohištva in oblažinjenega pohištva, imajo potrebe po izdelkih iz masivnega lesa, kot so na primer letvice, ročaji, vrata, opirala, ogrodja in podobni izdelki,

Glavna področja sodelovanja so: izdelava miznih podnožij za program Helena v Masivi, izdelava opiral za program Mojca, izdelava masivnih vrat za kuhinjo Brest 15, izdelava ogrodij za Tapetništvo, izdelava polnil za vrata kuhinj, furniranje negor plošč in še niz drugih manjših ali večjih del.

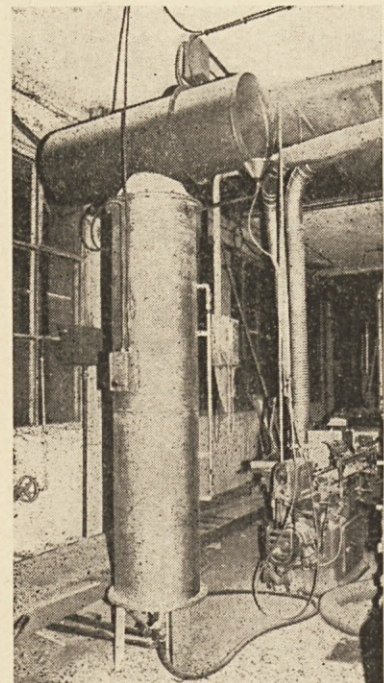
Notranja kooperacija za leto 1985 še ni v celoti opredeljena in določena. Proste zmogljivosti, ki so še na voljo, bodo deloma zapolnjene tudi z notranjo kooperacijo. Mogoče bo potrebno v prihodnje dati kooperaciji več poudarka pri iskanju skupnih programov za izvoz.

Pri tem je potrebno seveda tudi poudariti, da vsega in za vsako ceno ne moremo izdelovati sami, saj nam to omejujejo tudi zmogljivosti v masivni proizvodnji. Zato bo potrebno še naprej razvijati kooperacijske odnose tudi z zunanjimi dobavitelji. Pri kooperaciji z zunanjimi partnerji pa se moramo zavedati, da so njihove cene mnogokrat višje, obenem pa nam zunaj nabavljeni polizdelki ali izdelki zmanjšujejo našo dohodkovnost. Prav s tega vidika moramo še več pozornosti posvetiti naši notranji kooperaciji. A. Črnigoj

Mizna podnožja iz Masive za POHIŠTVO

medtem ko imajo drugi potrebe po elementih iz ploskovnega pohištva oziroma dodatne obdelave. Te potrebe se kažejo v izdelavi miznih plošč, v furniranju negor plošč in podobnem.

Vlažilec zraka v oddelku prve strojne — TOZD POHIŠTVO

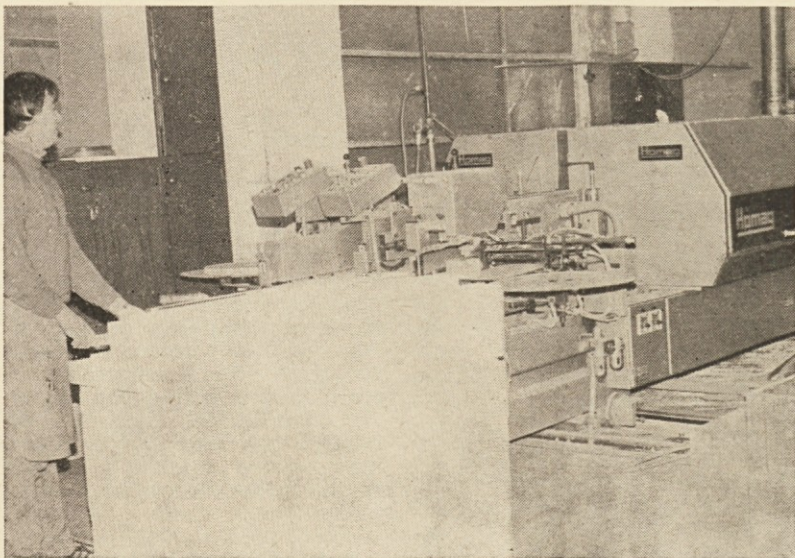
V praksi poskušajo vprašanje nizke relativne vlage različno reševati. Ponekod izdelke pokrivajo s PVC folijo, drugje močijo tla z vodo, ponekod pa so vgradili vlažilce z razprševanjem hladne vode.

Vse te rešitve so se pokazale kot zasilne in največkrat niso dale zaželenih uspehov.

Naj za primer pogledamo razmere v oddelku masivne predelave lesa s klasičnim odsesovanjem brez vračanja zraka. Izmenjava zraka je na primer 100.000 kubičnih metrov na uro, s tem da je temperatura zunanjega zraka 10 stopinj Celzija in da

Priprava prostorov v centralnem skladišču za strojegradnjo

Novi stroj za furniranje robov

Novi stroji v proizvodnji

NAJNUJNEJŠA POSODOBITEV STROJNE OPREME V TOZD POHIŠTVO

V temeljni organizaciji Pohištvo se zadnjih nekaj let srečujemo s posebnimi težavami, ker je strojna oprema iztrošena do takšne mere, da kljub velikim naporom vzdrževalnih služb nekaterih strojev ne moremo usposobiti tako, da bi sedanji proizvodni program količinsko in kakovostno obvladovali. Iztrošenost strojev nam povzroča težave že pri proizvodnji tehnološko manj zahtevnih programov.

Razlike med nazivnimi tehničnimi možnostmi in dejanskim doseganjem so tako velike, da se postavlja vprašanje o ustreznosti takih strojev v našem proizvodnem procesu. Še posebej zato, ker je izguba časa zaradi okvar, popravila okvar, težko zagotovljive in dosegljive točnosti nastavitve dimenzij in zastojev v primerjavi z učinkovitim delom tako velika, da nekateri stroji predstavljajo zato ozko grlo v tehnološkem procesu proizvodnje.

Skoraj vsi stroji so tehnološko zastareli. Težave so tudi z nadomestnimi deli, saj je potrebno imeti na zalogi vedno več raznovrstnih rezervnih delov, kar predstavlja precejšnjo vrednost.

Da bi omenjene težave omili, smo konec minulega leta kupili nov stroj za furniranje robov, formatne krožne žage za vzdolžni in prečni obrez in stroj za moznichenje masivnih elementov.

Robovna funirka HOMAG je že montirana, formatni krožni žagi GABBANI pa bosta montirani v februarju v oddelku strojne obdelave ploskovnih elementov.

V strojni obdelavi masivnih elementov je montirana moznichenka firme MORBIDELLI. Z njo naj bi odpravili ozko grlo pri moznichenju masivnih elementov in kar je še pomembnejše, popolnoma iztrošen stroj zamenjamo z novim. Zaradi težav s sejamskim kontingentom ni bil uvožen stroj za medfazno brušenje laka masivnih elementov tovarne TILLEKE. Trenutno je stroj v carinskem skladišču, pričakujemo pa ga v prvem četrtletju letošnjega leta.

Nove pridobitve naj bi prispevale h kvalitetnejšemu in lažjemu izvajanju del in večji produktivnosti.

Seveda pa le z vestnim strokovnim delom delavcev, ki bodo s temi sredstvi upravljali.

A. Klančar

NAŠI LJUDJE

Delo in življenje trgovskega predstavnika si ljudje različno predstavljajo. Vendar pa večina meni, da je to razgibano, raznoliko in zanimivo delo, delo, ki nima stalnega delovnega kraja, delo za živahne ljudi, polne energije in dobre volje. Le kaj bi brez nje, saj so večji del svojega časa zdoma.

In prav tak je Srečko Šojić, ki ga predstavljamo tokrat. Kljub dobrim petdesetim letom je vedno poln notranje moči, delovne vneme in dobre volje.

»Kako sem prišel sem v Slovenijo? Spoznal sem jo že leta 1950, ko sem v Kopru in Izoli služil vojsko. Že takrat se mi je vtisnila v spomin po svojih naravnih lepotah in prijaznih ljudeh.«

Potem, ko se je izučil za mizarja, je deset let delal v Požegi. Kasneje je bil trgovski predstavnik Treske, Jugodrvna in Slovenijalesa, že štirinajst let pa v ožji Srbiji predstavlja in nudi Brestovo pohištvo. Skozi njegove roke je šlo že na stotine in stotine kuhinj, dnevnic, sob, sedežnih garnitur in ostalega pohištva iz Brestovih temeljnih organizacij.

»Z Brestom sem povezal kar doberšen del svojega življenja. Tudi poslovni partnerji in prijatelji me kličejo že kar Šojić iz Bresta,« rad pove in se smehlja.

»Brestovi izdelki so na območju ožje Srbije zelo priznani predvsem zato, ker je Brest vedno nudil lepo oblikovano in kakovostno pohištvo. Težave? No, seveda.

da tudi brez njih ne gre. Pa o njih tokrat ni treba pisati. Saj vedno minejo, se razrešijo.«

Takšen je. Poln dobrih besed pohval. Redko jadicuje in kritizira, kar je sicer naša priljubljenost igra, navada ali razvada. Ven-

dar zna tudi to... A vedno odkrito, jasno in pašteno. Posebno rad pa se pohvali, da pozna vsakega kupca že od malih nog, saj je že dolgo v pohištvenem svetu. Pozna njihove družine. V vsem tem obdobju je z njimi navezal pristne poslovne in prijateljske vezi.

»Brez teh vezi tudi prodaja ne bi bila tako uspešna,« pove.

Rad ima naravo. Z ženo živi na obrobju mesta, kjer ima sadovnjak, v katerem preživi večino prostega časa, ki ga je, kot pove, malo. Je tudi vnet lovec in zbiratelj starega orožja. Sobote in nedelje najraje preživi med domačimi, v igri z vnuki. Med tednom je tako in tako zvečine na poti.

Mimogrede v pogovoru omeni, da sicer nima več tiste stare moči in da je že nekoliko utrujen od neprestanih potovanj. »V dobrih dvajsetih letih, odkar sem predstavnik, sem zamenjal deset avtomobilov. Pa ne luksuznih in zaradi prevzetnosti. Kar pretrudilo so se. Kako se ne bi potem človek?« razmišlja in se smehlja obenem.

In res je. Redki med nami bi se odločili za takšen poklic. Biti predstavnik delovne organizacije in številnih zaposlenih v njej namreč ni lahko delo in kot pravimo, vsak zapečkar tudi ni za križem krašem poti po svetu.

V. Frim

O novi naložbi in proizvodnji

SINDIKALNA KONFERENCA V TOZD POHIŠTVO

»Kdor dela, ne sme biti socialno ogrožen!« je v svoji razpravi dejal predsednik občinskega sindikalnega sveta na letni sindikalni konferenci v TOZD Pohošče, ki je bila 11. januarja.

Sindikalna konferenca je bila v dveh delih in sicer za dopoldansko in popoldansko izmeno.

Pričela se je še pred koncem odmora. Delavci, zbrani pri toplem obroku, so ostali na svojih mestih, tako da res ni bilo vprašanje udeležbe. Res pa je tudi, da je šla konferenca na račun proizvodnega časa. Pred leti je sindikat skliceval občne zборе ali letne konference ob prostih sobotah, pa je bila udeležba komajda 10-odstotna. Sprejete zaključke na teh konferencah pa je bilo potrebno nato dati v potrditev vsem članom kolektiva, ker sicer niso bili obvezujoči, saj jih ni sprejela večina članov.

Spričo tega bi kazalo predlagati višjim sindikalnim organom, da bi razmislili o ponovni uvedbi sindikalnih občnih zborov ali konferenc po delegatskem načelu. Kako sicer organizirati sindikalno konferenco za 700-članski kolektiv? Fizično je to skoraj nemogoče, saj se ob popolni udeležbi zatakne že pri samem prostoru. Pa ne samo to. Pojavlja se vprašanje razprave, saj nismo vsi, ki bi sicer radi nekaj povedali, tudi govorniki. Pred tako številnimi poslušalci se marsikdo zmede; zato je veliko takih, ki so raje tiho, čeprav z marsičem ne soglašajo.

Tudi na letošnji sindikalni konferenci smo imeli težave z razpravo. Delovni predsednik je bil v resni zadregi, ker se k razpravi ni priglasi nihče. Nekaj razpravljalcev se je potem po mučnem nagovarjanju vendarle oglasilo.

Vlado Obreza, glavni delavec iz II. strojne, je v svoji razpravi opozoril na nekatera vprašanja, s katerimi so soglašali tudi ostali prisotni delavci, saj so mu z aplavzom pritrjevali. Tovariš Obreza je opozoril na stališče, ki ga imajo delavci o zastarelosti opreme in delovnih sredstev, pa tudi o prenikajočih osebnih dohodkih nekaterih delavcev na pomožnih delovnih opravilih. Menil je, da je sicer prav, ko smo pred leti gradili druge objekte, da pa pri tem ne bi smeli pozabljati na posodabljanje dotrajanih zmogljivosti.

Nekateri razpravljalci so navedli vprašanja inovacij; pri tem so ugotavljali, da delavci niso spodbujani k razmišljanju o tehničnih izboljšavah. Menili so, da je v kolektivu premalo prisotna zavest o prednostih dobrega gospodarjenja. V proizvodnji se pojavlja pretirano veliko škarta, kar v končni fazi zmanjšuje obseg dela ter večjo učinkovitost in končno vpliva na osebne dohodke. S tem izničujemo material, ki ga drago plačujemo.

Predsednik sindikata je bil v svojem poročilu kritičen tudi do izrabe delovnega časa, do pogo-

stih kršitev delovnih obveznosti, katerih je največkrat kriv alkohol. Nekateri delavci brezobzirno vnašajo alkoholne pijače v tovarniške prostore in se na delu opijajo. Na račun pijančevanja je veliko neopravičenih izostankov.

Seveda je bilo v razpravi slišati tudi pohvalne besede in pri-

znanja kolektivu, saj smo v temeljni organizaciji vendarle izpolnili plan za leto 1984 in ga celo presegli za 9,3 odstotka. Razprava je ugotovila, da se v samoupravnem sistemu vključuje premalo delavcev, da bi tako dosegli večjo potrditev samega sistema.

Na koncu je konferenca sprejela še program letošnjega sindikata, ki obsega kar 15 točk in je dovolj ambiciozen. Upamo, da bo delo sindikata tudi letos v interesu vseh delavcev našega kolektiva.

J. Klančar

Delegati govore

Tokrat je bil naš sogovornik **JANEZ ŠKRLJ — TOZD PRODAJA**, ki je poleg precej drugih funkcij tudi predsednik zbora uporabnikov pri občinski izobraževalni skupnosti.

— Kot član delegacije SIS za vzgojo in izobraževanje, raziskovalno dejavnost, kulturo in telesno kulturo ste gotovo seznanjeni s poglobitimi vprašanji šolstva v naši občini. Bi njegov trenutni položaj ocenili s plus ali z minus?

Težave v sedanjih zaostrenih pogojih niso samo v gospodarstvu, temveč tudi v šolstvu. Težko se je odločiti, ali bi lahko sedanji položaj ocenil s plus ali minus, kajti so stvari, ki so kolikor toliko v redu urejene, precej pa je še neurejenega in nedoločenega. Na katero stran bi se nagnil jeziček na tehtnici, je težko reči. Na kakšni šoli bi se pomaknil v eno, v drugo pa popolnoma v drugo stran.

— Bolj kot s kvaliteto pedagoškega dela se skupnost menda ukvarja s pogoji za delo. Kaj bi lahko rekli za naše šole?

Pogoji za delo so v šolstvu vse prej kot rožnati. Seveda pa so različni od šole do šole. Ubadajo se s prostorskimi težavami, s težavami zaradi pomanjkanja sodobnih učnih pripomočkov in ne nazadnje tudi z zelo težkimi finančnimi težavami bodisi za osebne dohodke bodisi z ostalimi sredstvi za nemoteno delovanje osnovne šole. Pri tem pa moram poudariti, da tudi gospodarstvo ni v nič bolj zavirljivem položaju. Zato se mora tudi šolstvo prilagoditi trenutnim razmeram in solidarno z gospodarstvom prebroditi stabilizacijske težave.

— Želja po ustreznih sodobnih učnih prostorih je bilo pri nas veliko, pred leti pa tudi več realnih možnosti za reševanje teh vprašanj. Kljub stabilizaciji vendarle rešujemo najbolj žgoče primere. Kako je trenutno?

Že z uvedbo prvega samoprispevka za izgradnjo šolskih

prostorov smo si zastavili visoke cilje, katerih pa nismo v celoti uresnili. Podobno je tudi s programom drugega samoprispevka. S sredstvi prvega samoprispevka smo se obnašali kot da smo bogati in kot da imamo drugega že vsega dovolj. Šele stabilizacijski ukrepi so nas prisilili, da tudi mi razmišljamo drugače. Tako so bili programi gradenj osnovnošolskih prostorov znova postavljeni na rešeto. Obseg gradenj naj bi se skril, seveda pa ne na škodo funkcionalnosti in še sprejemljive kvalitete gradnje.

— Sredstev je vedno premalo. Zaradi neustavljive inflacije se običajno vedno »zaplaniramo«. Smo pred novim referendumom »za šole«?

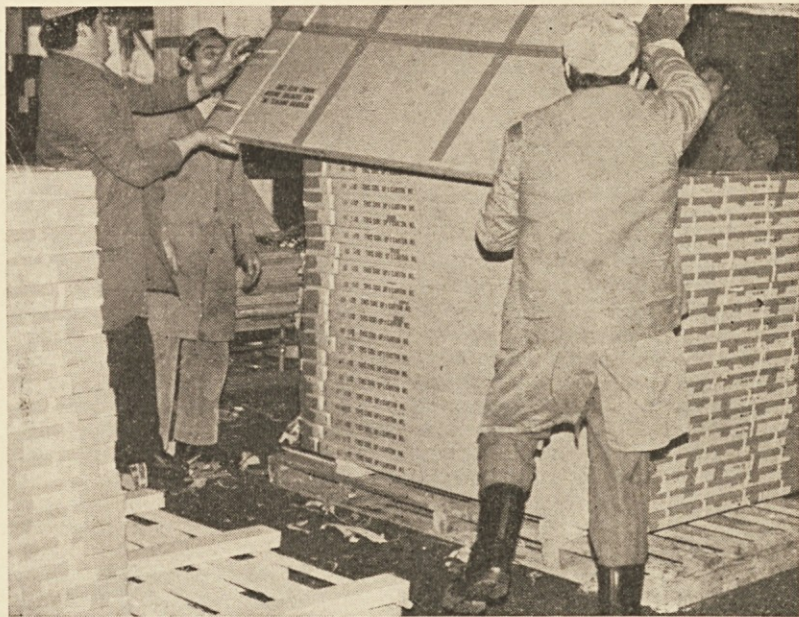
Menim, da je načrtovanje v tem obdobju skoraj nemogoče. Nihče ne more predvideti, kaj bo čez leto dni, kaj šele za daljše obdobje. Takšna nestabilnost pa ne povzroča težav samo planerjem, temveč tudi nejevoljo občanov, saj močna inflacija poje marsikateri denar in s tem tudi program za izgradnjo šolskih prostorov. Če hočemo izpeljati podaljšanje plačevanja samoprispevka v teh, za življenjski standard že tako slabih časih, bo potreben zares velik napor in izčrpana obrazložitev vseh potreb, kajti le tako se bodo občani pravilno odločali.

— Zanima me vaša ocena: kdo je dober delegat?

Dober delegat ni tisti, ki hodi na seje delegacije samo zaradi števila, pač pa tisti, ki prispeva vse svoje sposobnosti k boljšemu urejanju naših potreb, dejavno sodeluje in ne popusti »močnejšemu«.

— Pogosto se izgovarjamo na premajhno »obveščenost«. Po mojem mnenju je informacij pogosto celo preveč, le časa za študij si ne vzamemo, poleg rednega delovnega časa pa sploh ne. Imam prav?

Biti delegat v katerikoli delegaciji je zelo odgovorno delo. Po mojem mnenju se tega vsi še delegati običajno pregledajo

V januarskem mrazu so bila potrebna dodatna delovna oblačila

premalo zavedamo. Vse gradivo bolj površno, ker se prav v času razprav in odločanja ne zavedamo posledic. Že takoj po sprejemu, ko določila začne v praksi, pa se večkrat pojavlja vrsta negotovanj.

Vsekakor delegati mnogokrat dobivajo preobširna gradiva. Le malokdo je sposoben dojeti zapletenost postopkov in se temeljito poglobiti v njihovo vsebino.

Med delegati nastaja tudi malodušje, ker se večkrat počutijo nemočne. Gradivo, ki ga obravnavajo, je večine izdelano že v okvirih zakona ali drugega predpisa, zato je odločanje zgolj formalnost. Delegat dobi občutek, da je vse gradivo le informacija, ne pa da bi o njem razpravljali in se zavestno odločali.

Uresničevanje delegatskega sistema je še težje v krajevni skupnosti. V delovnih organizacijah so seje delegacij v rednem delovnem času, pa se še večkrat pojavlja vprašanje sklepčnosti. V krajevnih skupnostih pa so seje delegacij zve-

čine ob večernih urah, na prosti soboto ali v nedeljo. Pri tem pa je mnogokrat vzrok za nesklepnost tudi velika oddaljenost delegata od kraja sklica seje.

— Vaše splošno mnenje o delegatskem sistemu... Imate kakšen predlog za spremembe?

Prizadevnost delegatov je takoj po izvolitvi še zadovoljiva, kasneje pa iz različnih vzrokov ta zagnanost počasi upada. Prav zato bomo morali na področju delegatskega sistema še veliko narediti. Menim, da smo pri osveščanju delegatov že precej napravili, še več pa bomo morali narediti pri osveščanju tistih delavcev, ki gradiva sestavljajo. Pripraviti bi ga morali tako, da se delegati dejansko lahko odločajo, ne pa da pri tem sestavljanci vsiljujejo svojo voljo kot edino in najpravičnejšo rešitev. Tudi ob tem bi morali odgovornost posameznikov opredeliti mnogo strožje in to tudi v praksi dosledno uveljavljati.

Priprava V. Šega

Oskrba s premogom

Pretekla štiri leta, ko so cene vrtočljivo rasle, smo začeli opuščati kurjenje s tekočimi gorivi in se vedno bolj zatekamo k cenejšemu ogrevanju naših bivalnih prostorov s trdnimi gorivi. S takšnim hitrim preusmerjanjem pa je na našem trgu pričelo primanjkovati premoga.

V času, ko je bilo moč dobiti kurilno olje še po ugodnih cenah, obenem pa je bilo praktično to edino kurilno sredstvo, smo pozabili na vse težave, ki tarejo naše premogovnike. Gluhi smo ostali ob njihovih prošnjah za sovlaganje v premogovnike in za pristope k posojilnim pogodbam. Sedaj vse to živo občutimo ob pomanjkanju premoga.

Letošnjo zimo so izredno nizke temperature to pomanjkanje še povečale in pospešile, saj je veliko gospodinjstev predčasno porabilo svoje manjše količine rezerv.

Največji vzrok za lansko pomanjkanje premoga pri nas je izredno nizka proizvodnja premogovnika lignita v prvem polletju. V tem času so nakopali premog slabše kvalitete, ki ni ustrezen za široko potrošnjo, temveč le za pridobivanje električne energije v termoelektrarnah.

Tako so Brestu v prvem polletju dostavili samo 200 ton premoga za široko potrošnjo. V drugi polovici leta se je proizvodnja, s tem pa tudi dostava, bistveno izboljšala. Kljub temu je bilo premalo časa, da bi premogovnik iz Velenja lahko poravnal vse potrebe po premogu tistim, do katerih je imel pogodbene obveznosti (sklenjene posojilne pogodbe kupcem, ki so dali velike vsote predplačil) ter ostalim večjim odjemalcem. Poleg teh obveznosti je imel premogovnik lignita še republiško obveznost do avtonomne pokrajine Vojvodine zaradi

njihovih dobav žita, sladkorja in olja.

Zaradi vseh teh obveznosti, ki jih je imel premogovnik lignita iz Velenja, smo dobili v oktobru komaj omembe vredno količino premoga, v novembru pa so nas celo izključili iz seznama dobav.

Precej težav pri dobavi s premogom je bilo tudi zaradi premalo železniških vagonov. Zato ni bilo mogoče dobiti vagonov vedno takrat, ko je bila proizvodnja premoga boljša.

Lani je bilo naročenih 1450 ton premoga, do konca leta pa je bilo dobavljenih 1220 ton. Med letom je bilo pri nas odpovedi za približno 50 ton. Preostala, še nerazdeljena količina premoga pa bo dostavljena v začetku letošnjega leta.

In kako naprej z oskrbo? Na vsa vprašanja, kako bi si zagotovili naročeno količino premoga v letu 1985, dobivamo od naših dobaviteljev negotove odgovore. Pristop k posojilni pogodbi ni možen, ker ni novih pogodb, stara posojilna pogodba pa je za obdobje petih let in traja že tri leta. Dobavitelj se je začel otepati predplačila že v preteklem letu, saj mora zanj plačevati obresti.

Delitev premoga za letos še ni dokončno sklenjena, vendar bo prav gotovo v veliki meri odvisna od proizvodnje. Če nam dobavitelji ne bodo mogli zagotoviti vseh potreb po premogu, bomo prisiljeni dostavljati na dom le omejene količine premoga.

B. Jerič

Letna sindikalna konferenca v TOZD POHIŠTVO

Spet bo veselo ali PUST '85

»Cjerkn'ca je lepu mejstu, lejpšga na svejt nej... Da, to je himna nas vseh! Zapo, razvedri se, pridruži se nam! Do »praznika norcev« ni več daleč! Najbolj vneti so že na svojih »delovnih mestih«. Polni zanosa in dobre volje. Privrženost društvu in medsebojno tovarištvu so pot do uspeha.

Mizarji in arhitekti pripravljajo Butalsko vas. Upam, da ne bo premajhna! Šivilje želijo videti cerkniški pihalni orkester v novih srčkanih oblekah. Ver-

jemite, res bodo srčkani ti naši muzikanti! Krojači skrbijo za garderobo, novi prapor društva bo tudi njihovo delo. Cerkniki fantje različnih poklicev »gradijo« 15 metrov dolgega in skoraj 5 metrov visokega zmaja. Da, prava zverina bo ta zmaj. Hudušneži pravijo, da je zmaj simbol tašč. Oprostite, pa brez zamere! Še marsikaj bo novega, vendar vsega res ne smem napisati. Samo še to: veliko bo za oči v tem karnevalu, pa tudi za ušesa bomo poskrbeli.

Da Pustno društvo sploh lahko pripravi in organizira ta pustni cirkus, je poleg dobre volje članov potrebna tudi dobra finančna injekcija. Zato je poskrbel organizacijski odbor pustnih prireditev PUST '85 s pomočjo delovnih organizacij v občini Cerknica in izven nje. Vsem najlepša hvala!

Vrsto let so si člani društva dokazovali in tudi dokazali, da karneval v Cerknici ni samo norenje posameznikov, temveč je to lahko tudi velika turisti-

na prireditev. Takšnih prireditev si vendar želimo, ali ne? Kvaliteto lanske prireditve so društvo priznala tudi nekatera društva izven občinskih meja. Posledica tega je, da bomo letos gostili številno etnografsko skupino SKOROMATI iz Podgrada na Primorskem. Gostovali bodo tudi Ljubljančani, Vrhnjčani, Postojnčani.

V 5. členu statuta Pustnega društva, ki smo ga sprejeli na občnem zboru 10. januarja letos in tako postali registrirano društvo, piše, da Pustno društvo Cerknica sodeluje z drugimi društvi v občini in izven nje. Z gostovanjem teh skupin to svojo obvezo člani društva tudi dokazujemo!

Nadrobnejši program pustnih prireditev bo objavljen na vseh plakatih, pa tudi v drugih sredstvih obveščanja.

Naj zapišem samo to, da se letošnje pustne prireditve pričnejo že v petek, 15. februarja z BUTALSKO SKUPŠČINO, ki jo prireja dramska sekcija kulturnega društva. Osrednji karneval bo v nedeljo, 17. februarja ob 13. uri. Pogreb Pusta pa bo v sredo popoldan. Tradicija ostaja!

Tiskovna konferenca za predstavnike delovnih organizacij, turistične agencije, družbenopolitične organizacije in novinarje bo 7. februarja ob 10. uri v blagovnici M-Nanos.

Kje bo predprodaja vstopnic, bo objavljeno pravočasno (cena 150 din na dan karnevala, cena vstopnic na mitnicah 200 din). Pričakujemo vas! Karneval je namenjen vsem nam!

S. Turk

SEMINAR ZA DELOVODJE

Seminar za delovodje oziroma skupinovodje smo na Brestu pripravili v organizaciji delavske univerze Cene Štupar iz Ljubljane. Seminar je v dveh skupinah, tako da se ga lahko vsak delovodja udeleži v svojem prostem času. Začel se je takoj po novem letu in bo trajal do konca februarja.

Seminar obsega 40 pedagoških ur z naslednjimi temami:

- odnosi med ljudmi,
- motivacija za delo,
- uvajanje delavca na delo,

— informatika in vodenje sestankov,

— organiziranost dela v delovni in temeljni organizaciji,

— samoupravljanje v delovni in temeljni organizaciji,

— sodobno vzdrževanje strojev,

— racionalna uporaba energije in materiala.

Ob zaključku vsake teme predavatelji preverijo pridobljena znanja s kratkimi vprašalniki.

Seminar je namenjen predvsem mladim delovodjem, ki te tematike v svojem izobraževanju niso

poslušali, pa tudi starejšim. Letem pomeni seminar poleg novosti s teh področij tudi obnove že skoraj pozabljenih znanj iz delovodskih šol.

Prva predavanja so pokazala, da je seminar zelo aktualen in zanimiv, o čemer priča kar 83-odstotna udeležba od 77 vabljenih delovodij in zelo živo sodelovanje udeležencev na seminarju samem.

Podoben seminar nameravamo pripraviti tudi za vodilne delavce.

F. Turšič

PROGRAM LETOŠNJIH PUSTNIH PRIREDITEV

Petek, 15. februarja ob 20. uri

— seja butalske skupščine v restavraciji Nanos nad blagovnico

Sobota, 16. februarja ob 20. uri

— zabava v maskah v restavraciji Nanos nad blagovnico

Nedelja, 17. februarja ob 13. uri

— pustni karneval in postojnski zmaj med Butalci

Torek, 19. februarja

— karneval najmlajših

— ob 15. uri gostovanje postojnskega zmaja v Postojni

— ob 24. uri vlečenje ploha in »Zajfenca non stop«

— zabave v maskah

Sreda, 20. februarja ob 15. uri

— pogreb Pusta

Roman Gorjan

Rudolf Maister general in pesnik

Novi podlistek — daljši in izvirni zapis o osebnosti Rudolfa Maistra — je posebej za naše glasilo pripravil Roman Gorjan. Rodil se je 2. avgusta 1920. leta v Ljubljani, 1953. leta pa je kot učitelj prišel službovat na Unec. Vživel se je med Notranjce, vzljubil te lepe kraje in se v njih ustalil. Sedaj je upokojen in živi na Rakeku, kjer je dejaven v krajevni samoupravi, pa tudi sicer mu ni dolgčas ob njegovih »konjičkih«, knjigah in raziskovalni dejavnosti.

Zanimanje za Rudolfa Maistra se mu je vzbudilo, ko so ga domačini opozorili na njegovo hišo na Uncu, kjer je pesnik — general preživel zadnja leta svojega življenja. Gorjan je bil tudi predsednik organizacijskega odbora za odkritje spominske plošče Maistru na Uncu 1969. leta, in vseskozi med organizatorji srečanj borcev za severno mejo (eno izmed njih je bilo tudi v Cerknici). V teh letih je tesno sodeloval z znanim zgodovinarjem Lojzutom Udetom, kar je njegovo zanimanje za generala Maistra še dopolnjevalo in poglobljalo.

Navajeni smo misliti, da so poklicni vojniki bolj trdih značajev in brez sentimentalnosti, da pa bi generali celo pesnikovali in se spogledovali z liriko, se nam zdi povsem nemogoče. Toda Rudolf Maister, s pesniškim imenom Vojanov, je bil prav tak general. Ko je bilo to potrebno, je bil odločen in trd, čeprav je bil v svoji notranjosti mehak in čustven človek — dobričina. Takega so spoznali mnogi, zlasti pesniki moderne in prav takega se spominjajo njegovi borci — prostovoljci za severno mejo iz let 1918 in 1919.

V nekaj nadaljevanjih bomo poskušali vsaj nekoliko spoznati tega velikega moža iz različnih, zlasti manj znanih vidikov.

PRVA SVETOVNA VOJNA IN GENERAL MAISTER

Ob novem 1914. letu so si ljudje kot vselej ob takem času zaželeli srečo in mir. Vendar tedaj najbrž nihče ni verjel, da se bo leto 1914 srečno izteklo. Nad Evropo so se namreč kopičili temni, težki oblaki, ki niso obetali prav nič dobrega...

Grozil je spopad dveh taborov velisil. V prvem — taboru centralnih sil — so bile Nemčija, Avstro-Ogrska in Italija, v drugem — v taboru antante — pa so bile zbrane Anglija, Francija in Rusija, ki so lahko računale še na zaveznitvo z Združenimi državami Amerike.

Države antante so že tedaj imele prostrana ozemlja po vsem svetu, Rusija pa Sibirijo; tako so imele velike zaloge surovin in poceni delovno silo, za svoje izdelke pa veliko tržišče. Države centralnih sil tega niso imele in so se čutile odrinjene. Na vsak način so hotele priti do tega in potešiti svoje ne majhne apetite.

Ne smemo pa pozabiti še na to, da je bila Avstro-Ogrska ječa nekaterih slovanskih narodov (Čehov, Slovencev, Hrvatov in delno Srbov). Ti narodi niso bili zadovoljni s svojim položajem; prebujala se jim je narodna zavest ter so zahtevali odcepitev in osamosvojitve. Poleg tega so se v pravkar končani balkanski vojni Srbi, Črnogorci in Makedonci osvobodili Turkov. Težnje po skupni državi vseh južnih Slovanov so se tako še povečale. To pa seveda ni šlo v račun ne Dunaju ne Berlinu.

Glavni cilj avstrijskega imperializma in vsenemške napadalnosti je bila Srbija. Že 18. oktobra 1913 je nemški cesar Viljem II. dejal načelniku avstro-ogrškega generalštaba Konradu von Hetendorfu: »Predznanost Srbije presega že vse meje! Jaz in Nemčija pojdemo z vami, druge velesile niso pripravljene in ne bodo storile nič proti nam. Vi morate biti v nekaj dneh v Beogradu.«

Naj omenimo še izjavo nemškega kanclerja Bethmanna Hohlwega, ki jo je dal na nekem javnem shodu spomladi 1914. leta. Dejal je, da je vojna med germanstvom in slovanstvom neizogibna.

Na Dunaju so politiki in generali vsekakor hoteli vojno, čeprav je bil stari, osiveli cesar Franc Jožef proti njej. Hoteli so na hitro pomendrti malo Srbijo in ob tem menili, da bo to le majhna praska z dobrim plemenom: Srbija bo pokorjena, pot proti Bosporju in Dardanelam, pozneje pa še naprej proti bogatemu vzhodu, odprta.

Srbija ni hotela vojne; toda mladi, zlasti študentje, so bili močno bojevit in se niso hoteli pomiriti z mislijo, da je Bosna še v zasvoženi Avstro-Ogrski. Zahtevali so osvoboditev vseh Srbov.

Tako je 1914. leta rastla napetost po vsej Evropi. Sod smodnika je bil pripravljen, čakal je le na usodno vžgalico.

Prišla je prva poletna nedelja — 28. junija 1914, srbski Vidov dan — spomin na nesrečno bitko Srbov s Turki na Kosovem polju leta 1389. V Sarajevu so počili strelji in usmrtili avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ženo Zofijo. Pištola v rokah srbskega zanesenjaka — dijaka Gavrila Principa se je sprožila. Mesec dni kasneje je Avstro-Ogrska mali Srbiji napovedala vojno.

Iz na videz majhnega ogenjčka se je po vsej Evropi hitro razplamtel velik kres. Vojna je zajela ne le vso Evropo, ampak še druge dele sveta. Mobilizacija je zahtevala milijone fantov, mož, očetov. Evropo so razrili številni strelski jarki. Vojaki nasprotnih taborov, ki osebno drug drugemu niso imeli ničesar očitati, so se začeli pobijati med seboj — ne za svobodo, ne za koristi domovine ali v korist preprostih delovnih ljudi, ampak za umazane imperialistične cilje svojih vlad, za cesarje, politike, generalštabe. Število žrtev na frontah, pa tudi v zaledju, je

strmo naraščalo. Družine so ostale brez očetov, matere brez sinov.

Vojna se je vlekla v nedogled. Države antante so z barantanjem v škodo naših ozemelj (Trsta, Gorice, Istre, dalmatinskih otokov) leta 1915 dosegle, da je Italija prestopila na njihovo stran in napovedala vojno Avstro-Ogrski.

Avstrijska vojska je imela v svojih regimentih in polkih tudi mnogo Slovanov — Slovencev, Hrvatov, Srbov in Čehov. Pošiljala jih je na najbolj izpostavljena mesta, v prve frontne črte — v Galicijo, na soško fronto, Doberdob. Slovanov pač ni bilo škoda...

Pesnik Maister-Vojanov je tedaj napisal pesem Nazaj pa jih ni.

Jemal jih je dan in jemala jih noč, a vriskali vsi so veseli in z naglji po prsih, z zelenjem v rokah.

Bog ve, kam od nas so odpeli.

In nihče ni vprašal, s kod fantje gredo,

kdo v strahu za njimi zdaj plače in nihče ni vprašal, če vrnejo kdaj pod ljube se strehe domače.

In nihče ni vprašal, kdo križ zasadi tam zunaj v predaljno gomilo, če fantom tem našim veselo srce bi v gromki samoti odbilo.

Jemal jih je dan in jemala jih noč — pojoče, vse v pisanem cvetju — nazaj pa jih ni, od nikoder jih ni, ne tihih, ne v fantovskem petju.

Ves čas vojne je med narodi Avstro-Ogrske vrelo. Mnogi naši ljudje, zlasti napredni delavci in izobraženci so se zaradi »veleizdaje« znašli za debelimi zidovi ljubljanskega gradu in v drugih zaporih. Med njimi je bil tudi veliki slovenski umetnik Ivan Cankar, v Gradec pa je pred vojaško sodišče moral Rudolf Maister.

(Se bo nadaljevalo)

Gobarsko društvo Cerknica je 20. decembra organiziralo že drugo razstavo gob v našem malem mestu. Tokrat so razstavili 22 različnih drevesnih gob v 70 primerkih. V avli osnovne šole so gobe klasificirali znani slovenski gobarski strokovnjaki. Na tej prvi tovrstni razstavi v Sloveniji je bilo tudi predavanje z diapozitivi o užitnih gobah. Predavanje je poslušalo 25 članov gobarske družine in precej drugih krajanov.

Gobarska družina, ki deluje dve leti, šteje že 118 članov iz različnih krajev občine. V februarju bodo imeli svoj občni zbor, na katerem se bodo med drugim dogovorili o letošnji gobarski dejavnosti in organiziranju gobarskih razstav.

Predsednik gobarske družine Jože Arko, na katerem sloni večina društvene dejavnosti, pa je potožil, da ne more razumeti neresnosti nekaterih krajanov. Za kaj gre?

Drevesne gobe z zadnje razstave so želeli pokazati tudi krajanom izven Cerknice. Žal je na koncu razstave ostalo le še dvanajst primerkov od sedemdesetih. Baje so najlepše primerke odnesli mladoletni zbiralci. Mar so neužitne gobe nosili domov?

Strelnske novice

SEZONA TEKMOVANJ Z ZRAČNIM OROŽJEM SE JE PRICELA

Po zelo uspešni lanski sezoni se je brez premora začela nova. Letos pričakujemo najboljše rezultate od pionirjev, pionirjev in članov, saj so ti že na prvih tekmovanjih dosegli dobre rezultate. Vsekakor pa bodo rezultati odvisni od treningov in finančnih sredstev, katerih največji del gre za materialne stroške.

V januarju je bilo že družinsko tekmovanje s serijsko zračno puško za vse kategorije. Novi družinski prvaki so postali: pionirke: KEBE Jasna — 171 krogov

pionirji: KLANČAR Tomaž — 162 krogov

mladinci: ZIDAR Martin — 169 krogov

mladinke: KOČEVAR Martina — 177 krogov

mladinci: ZIDAR Martin — 169 krogov

članice: SVET Marija — 159 krogov

člani: VENGUST Božidar — 183 krogov.

Novosti v knjižnici

VUGA, S.: Erazem Predjamski.

Trilogija o znamenitem klativitezu, prijatelju Matija Korvina, bralcu pred Turki. Je opis dobe, ko se začenjata zaton plemstva ter razvoj meščanstva in znanosti.

LIPOVEC, M.: Slovenci pod jelševo brezo.

Pisatelj v svojevrstnih črticah osvetljuje najpomembnejša poglavja naše zgodovine od začetkov do danes. Delo se nagiba k satiri, ironičnosti in razčlenjevanju oseb, še posebno takrat, ko opisuje pojave in značilnosti sedanjega časa.

WELCH, J.: Zima v krvi.

Avtor romana je Indijanec kakor tudi glavni junak v knjigi. Opisuje prilagajanje moderni civilizaciji in ustalitvi na stalnem bivališču.

VERNE, J.: Grad v Karpatih. Zeleni žarek.

Za bralce, ki radi posegajo po romanih s področja znanstvene fantastike in pustolovskega žanra, sta to dva nova naslova. Prvo opisuje deželo ob robu Evrope, dogajanje drugega romana pa je v Angliji.

GRABELJŠEK, K.: Kako smo partizani stanovali.

Pisatelj je v več zgodbah opisal partizansko življenje. Skoraj vse so hudomušne in bodo po njih gotovo radi posegali zlasti mladi bralci.

Dela dovolj, rekreacije manj

O LANSKEM DELU RIBIŠKE DRUŽINE CERKNICA

Ribiška družina Cerknica je s svojimi 92 člani lansko sezono zaključila dokaj delavno. V tem času so njeni člani na različnih akcijah opravili 1550 delovnih ur; izmed njih samo za reševanje ribjega življa med presihanjem jezera 577 ur. S presihajočih območij jezera so rešili in odložili v vode 42.410 ščuk, predvsem mladice, in precej drugih ribjih vrst.

V sušnem obdobju se je lani v Sitarici in pri Golobinki pojavilo kar osem manjših in večjih požiralnikov, ki so močno ogrozili dotok vode v ribji rezervat — v jez za Rešetom. Lažje zasipe požiralnikov so člani opravili ročno, težja dela pa so opravili strojno in plačali za to 27.402,50 dinarjev.

Ob obilici dela in neugodnih vremenskih razmerah je bil športni odlov v pretekli sezoni dokaj slab. To lahko sklepamo (uradno) iz statističnih podatkov o letnih ribolovnicah. Iz njih je videti, da so člani-ribiči odlovili le 34 ščuk, 35 klenov, 118 postrvi in precej rdečeperk, ki so kljub večletnim kritičnim ocenam postale športne ribe, ki jih z veseljem love tudi tuji ribiči-turisti.

Po uradnih podatkih po športnem odlovu kapitalnih ščuk, velikih nad 90 cm, prednjačijo naslednji člani ribiške družine: že pokojni Franc Braniselj, Ludvik Leskovec, ki se lahko pohvali še z odlovom trinajstkilogramskega krapa, in dr. Matej Mis, ki je sicer še mlad član ribiške družine, po sposobnosti lova pa prekaša marsikaterega starejšega člana, saj uspešno sodeluje na ribolovih in tekmovanjih tudi v drugih vodah po Sloveniji. Š. Bogovčič

Zimski rekreativec

Zimske športne igre Bresta

19. januarja je bilo na Loškem pri Cerknici prvenstvo Bresta v veleslalomu in tekih na smučeh. Tekmovanje je pripravil SK Cerknica, na njem pa je nastopilo petdeset tekmovalcev in tekmovalk. Med veleslalomskimi vrstami je vijugalo trideset tekmovalcev in le ena tekmovalka, na tekaški progi pa se je pomerilo sedemnajst tekmovalcev in le dve tekmovalki.

V posameznih kategorijah je bila razvrstitev naslednja:

VELESALOM

moški do 30 let:

1. Stanko Rot, 2. Jože Brus, 3. Anton Vesel itd.;

moški od 30 do 40 let:

1. Janez Mišič, 2. Ivan Zabukovec, 3. Jože Funda itd.;

moški nad 40 let:

1. Franc Žagar, 2. Viktor Rupar;

ženske do 30 let:

1. Vida Zabukovec;

ženske nad 30 let:

ni bilo nastopajočih.

TEKI

moški do 30 let:

1. Milan Gornik, 2. Ludvik Palčič, 3. Zoran Žagar itd.;

moški od 30 do 40 let:

1. Rajko Kraševac, 2. Stanko Mihelčič, 3. Bojan Tomšič;

moški nad 40 let:

1. Tone Kandare, 2. Jože Kodeča, 3. Jože Kebe itd.;

ženske do 30 let:

1. Majda Zakrajšek;

ženske nad 30 let:

1. Jadranka Janež.

Trije prvouvrščeni v vsaki kategoriji so dobili medalje, četrto in petouvrščeni pa diplome.

Ob rob tekmovanja je potrebno dodati, da je zaskrbljujoča predvsem skromna udeležba tekmovalk. Zaradi muhaste zime in malo možnosti za priprave se najbrž marsikdo še ni hotel pomeriti na tekmovališču.

V prihodnje bo potrebno organizaciji zimskih športnih iger Bresta posvetiti več pozornosti, popestriti tekmovanje in pritegniti večje število nastopajočih.

Izbrana ekipa smučarjev nas bo zastopala na 10. zimskih igrah SOZD Slovenijales, ki bodo letos 23. februarja na Sviščakih. Želim jim čimveč uspehov!

L. Palčič

(Iz številke 88 — 31. januar 1975)

DELA TEČEJO PO NAČRTIH. Prva strojna oprema za tovarno ivernih plošč že prihaja

Na področju gradbenih del so trenutno vsi ukrepi usmerjeni v to, da hale čimprej zaprejo ter izdelajo potrebne temelje za stroje. Po programu bi morali z montažo opreme pričeti v prvem kvartalu leta 1975. Vsekakor bo dela na pretek.

Poleg čistih gradbenih del se vključujemo v nove objekte tudi z vzporednimi deli, kot so instalacije in montaža domače in uvožene opreme. Skratka, celotna naložba prehaja postopoma v finiš, katerega rezultat naj bi bile konec letošnjega leta izdelane prve iverne plošče.

»HIŠNI STIL«

Prva uporaba novega zaščitnega znaka je bila na dopisih, računih, naročilnicah, skratka, na vseh tiskovinah v prometu navzven, pa tudi v podjetju samem. Izdelane so bile nove posetnice, značke, propagandne table, novi znak je bil uveden v propagandne filme, oglase v časopisih, telope, skratka, povsod, kjer je bil kakorkoli predstavljen Brest. Upam si trditi, da je naš zaščitni znak že tako znan v Sloveniji, da napis Brest ob znaku ne bi bil več potreben! Za ostali del države to velja morda le za večja mesta (Beograd, Zagreb itd.).

Istočasno z uvajanjem zaščitnega znaka smo uvajali tudi pojem »Brest pohištvo«, žal pa se programi prehitro spreminjajo in ostajamo tako na pol poti.

PODJETJE VARNOST BO ŠE NAPREJ VAROVALO NAŠE PREMOŽENJE

Ceno svojih uslug povečuje podjetje Varnost za več kot 30 odstotkov. Zaradi tako velikega povečanja cen uslug smo analizirali vse stroške, ki se pojavljajo z varovanjem premoženja in pretehtali možnost, da prevzamemo to službo sami, če bi bilo ceneje. Analiza je pokazala, da v stroških ni posebnih razlik. Zato je bil dosežen sporazum s predstavniki podjetja Varnost, naj predlagamo pristojnim organom TOZD Bresta, da priznamo podjetju Varnost povečanje cen uslug s prvim aprilom.

NAŠA DRUŽBENA PREHRANA

O prehrani oziroma o toplem obroku je na našo željo tokrat spregovorilo tudi naših devet delavcev iz Špedicije na Rakeku. Kaj so rekli? »Že vsa leta nazaj smo po kilometrih in drugih dogajanjih nekako oddaljeni od našega matičnega podjetja Brest.... Vi v Cerknici imate lepo in solidno restavracijo, zadnje leto tudi zelo okusne in obilne tople obroke, ki so tudi poceni. Pa pogledjte nas! Naše delo je pač tako, da ga moramo opravljati ob vsakem vremenu. Že več let imamo skromno barako, v kateri si posušimo premočene dežne plašče. Včasih tudi kaj prigriznemo ali se pogrejemo.

Sedaj, ko ste nam obnovili barako, da človek z veseljem stopi vanjo, si želimo, da nam organizirate še dostavo toplega obroka iz Cerknice. Sedaj se hranimo v restavraciji Pri lovcu. S hrano nikakor nismo zadovoljni. In veste, zakaj? Zato, ker za nas vedno zmanjka kaj boljšega. Vampov in podobne hrane pa smo se že naveličali.«

NAŠE MALO MESTO

Naš sodelavec v tej rubriki ima kot popolnoma zasebni analitik še to žilico, da vsakih pet mesecev v delikatesi našega malega mesta izprosi jedilni list za svojo zbirko. Pa pogledjmo, koliko je moral lačni gost za posamezne dobrote te ustanove plačati 20. januarja lani in isti dan letos.

Kranjska klobasa z gorčico	lani 10 din,	letos 16 din
Dunajski zrezek	lani 22 din,	letos 25 din
Pariški zrezek	lani 22 din,	letos 28 din
Ljubljanski zrezek	lani 23 din,	letos 30 din
Naravni zrezek	lani 20 din,	letos 25 din

V podrobnejšo analizo se naš analitik ni spuščal.

LETOS — BLOŠKI TEKI

Na eni izmed sej izvršnega odbora temeljne telesno kulturne skupnosti smo razpravljali o množičnih akcijah na Slovenskem in izoblikovali predlog, da se v to dejavnost vključimo z organizacijo večje športne manifestacije, ki naj bi popularizirala množičnost. Idealni smučarski tereni na Bloški planoti z edinstveno zgodovinsko vsebino nam omogočajo, da z majhnimi sredstvi organiziramo bloške smučarske teke. S tako akcijo se pridružujemo prizadevanjem turističnih dejavnikov, da bi Bloke oživili z vidika turističnega gospodarstva.

Beli jubilej na Blokah

BLOŠKI TEKI ŽE DESETIČ

Ko bo ta številka Obzornika med bralci, bodo jubilejni deseti Bloški teki morda že za nami. Vsaj po načrtu; v resnici se nikoli ne ve. Zgodilo se je že, da ga je ena sama noč pobrala skoraj pol metra — snega namreč. Zdajle, ko tole pišem, je zunaj +6 stopinj Celzija, pred dobrim tednom pa je bilo še —34 stopinj. V nekaj dneh torej za celih 40 stopinj razlike. Takšne so pač Bloke in v takšnih razmerah smo pripravljali vseh dosedanjih devet tekov in bomo tudi desete. Računamo torej, da deseti Bloški teki bodo in da bodo celo v prvem predvidenem terminu, 27. januarja 1985.

V čem so posebnosti letošnje prireditve? Najpomembnejše je gotovo to, da so letošnji teki deseti in da jih zdaj res že lahko imenujemo tradicionalni.

Začeli smo leta 1975. Letošnja prirediteljica je morala biti enajsta, vendar je zaradi čudnih zim v tem desetletju ena odpadla (1982). Hkrati je treba povedati, da je bil prvi tek »zelen«, da torej že začetek — vsaj za vraževerne — ni obetal nič dobrega. Res smo imeli vsa leta s snegom težave ali vsaj skrbi; le dve prireditvi sta stekli v idealnih snežnih vremenskih razmerah.

Kljub takšnemu začetku in vremenskimi težavam je ugled prireditve rasel, iz leta v leto je naraščala udeležba, od prireditve do prireditve sta rasli tudi kvaliteta in organiziranost, s tem pa tudi priljubljenost Bloških tekov.

Aktivno, torej na eni izmed treh tekaških prog, je doslej sodelovalo 14.700 smučarjev. Lahko rečemo, da je vsak prebivalec naše občine pridobil v teh letih po enega prijatelja, kar ni od muh, če pomislimo, da se še danes, še bolj pa smo se pred leti pritoževali, da nas nihče ne pozna, da smo siva lisa na slovenskem zemljevidu. Teki so pomembno pripomogli k temu, da danes Slovenci Notranjske ne poznajo več samo po Krpanu, Cerknici ne več samo po jezeru in Blok ne več samo po orožnih vajah.

V tem brez lažne skromnosti najlažje najdemo utemeljitev za najvišje občinsko priznanje, ki ga je skupščina občine Cerknica ob občinskem prazniku 19. oktobra lani podelila tudi organizacijskemu odboru Bloških tekov. Prireditelji smo tega priznanja veseli, hkrati pa se zavedamo, da smo ga dolžni deliti z mnogimi tihimi sodelavci in z vsemi delovnimi organizacijami, ki so prireditve ves čas podpirale finančno ali kakorkoli že. Dejstvo je, da bi brez njih še tako zagreti organizatorji tekov ne mogli prirediti — vsaj v takšni obliki ne kot jih poznamo doslej.

Do letošnjega leta so se kot pokrovitelj zvrstile vse naše večje delovne organizacije: Kovinoplastika dvakrat, Brest, Gradišče, Gozdno gospodarstvo in Postojnska jama, sodelovale pa so na različne načine, največ s propagando, tudi druge delovne organizacije iz naše in iz drugih občin. Prav je omeniti tudi, da Brest od 1975. leta dalje pomemben delež prispeva tudi s tem, ker njegovi delavci sestavljajo močan del organizacijskega odbora.

ra, ob njih pa se v pripravo in izvedbo vključuje še cela vrsta sodelavcev z računalniškim centrom vred.

Pokrovitelj letošnjih, desetih Bloških tekov je Izolirka Ljubljana s svojo temeljno organizacijo Novolit v Novi vasi. Posebej nas veseli, da je ta najstarejši bloški delovni kolektiv toliko odrasel in se okrepil, da je letos skupaj z delovno organizacijo kadrovsko in materialno povsem sposoben sprejeti še zahtevnejše naloge pokroviteljstva kot so jih sprejemali dosedanj.

V gospodarskih razmerah, ki jih poznamo, pokroviteljstvo nad takšno prireditvijo ni niti lahka niti ne vem kako hvaležna naloga. Moramo priznati, da jo je Izolirka sprejela in speljala z vso resnostjo in dostojanstvom. Organizacijskemu odboru Bloških tekov je bilo tako lažje pripraviti jubileju primerno slovesno prireditev in izpolniti vse obveznosti do smučarjev, posebno do tistih, ki so nam ostali zvesti v lepem in grdem, v dobrem in slabem od 1975. do 1985. leta.

Kot so bile starosvetne bloške smuči od pamtikeva sem sestavina vsakdanjega življenja, katerega praznični del je bila tudi kultura, tako smo vseskozi poskušali v organizacijskem odboru ohranjati to prireditev na primerni kulturni ravni. Prek biltena in manjših etnografskih razstav smo predvsem mladim Slovincem predstavili gotovo premalo poznani del slovenske materialne kulture, na kateri naj tudi temelji del naše narodne zavesti in ponosa.

Letos smo prireditve obogatili z novimi oblikami kulturne dejavnosti. Brestov salon pohištva bo v dneh prireditve in po njih gostil slikarja Maria L. Vilharja, ki s to razstavo praznuje 40 let svojega ustvarjalnega dela kot oblikovalec in trideset let kot kipar in slikar. Umetnik je s svojimi deli obšel malone ves svet in je s podobami notranjskega površinskega in podzemeljskega krasa, pa tudi z živo in pisano novinarsko besedo, odkrival lepoto in resnico naše domovine.

Tega slikarja, nemirnega garača in človeka s široko razumevalno in občutljivo dušo smo si že pred desetimi leti izbrali za svojega hišnega oblikovalca. Ostal nam je zvest do danes. In mi njemu, kar ni bilo težko. Uspeh tega sodelovanja je očiten v enotnem oblikovanju vsega gradiva, ki je spremljalo vse dosedanje Bloške teke — od plakata, mimo značk,

Z enega izmed preteklih uspešnih Bloških tekov

medalj, zastav, nalepk, startnih števil do biltena in drugega propagandnega gradiva v raznih posrednikih obveščanja.

Med pomembnejše kulturne dogodke ob desetih Bloških tekih sodi tudi predstavitev vseh doslej posnetih smučarskih filmov, saj je treba priznati, da se je Jože Obreza, njihov avtor, čeprav amater, z veliko znanja in z dovolj izbrusenim okusom lotil beležiti najpomembnejše o še dosegli-

vem starem in o modernem bloškem smučanju. Ti filmi bodo, v kolikor niso že danes — čez leta neprecenljivo izročilo in dokument nekega časa in nekega gibanja v slovenski kulturi in športu.

Naj končam: letošnji Bloški teki bodo bogati. To ne bo dirka, ampak dostojna in pestra praznična prireditev kot se za jubilej tudi spodobi.

J. Praprotnik

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE

PARANOJA — OGORELEC — LALA — LI — NOVO LETO — SANA — STAVA — PASTORKA — OKARINA — SKALPEL — MK — PACANJE — DM — IASI — ČARGO — ASA — OLE — ER — ČD — VANDA — PS — ORA — ZDA — KE — KLOAKA — OKTAVA — KNEZ — AM — AT — TON — KURNIK — RAK — IVA — ORGAN — SIN — ČMR LJ — GK — PLEME — SANI — EKLAN — ACID — SNEG — OVARIJ — NV — KZ — AKIM — KAIRC — AA — ROZI — OTOMAN.

Kegljaške novice

USPEL GROMOV MEMORIAL

Člani kegljaškega kluba Brest so ob novem letu organizirali že tradicionalni GROMOV MEMORIAL za moške dvojice. Nastopilo je 44 dvojic iz vse Slovenije, med njimi tudi pet iz domačega kluba. Zmagala je dvojica Gradisa (Juvancič-Bizjak) pred dvakratnima zmagovalcema iz Maribora (Frajzman-Pihlar). Najboljša Brestova dvojica se je uvrstila na zelo dobro četrto mesto, ostale pa so bile povprečne.

Rezultati:

	kegljev
1. Gradis (Juvancič 955, Bizjak 941)	1896
2. Konstruktor (Pihlar 896, Frajzman 983)	1879
3. Gradis (Hočevan 948, Urbanc 917)	1865
4. Brest (Puntar 930, Prešeren 909)	1839
5. Konstruktor (Pečovnik 896, Kirbiš 933)	1829

BREST USPEŠEN V II. SLOVENSKI LIGI — ZAHOD

Moška ekipa kegljaškega kluba Brest je uspešno pričela z nastopi v II. slovenski ligi — zahod, saj je v prvih treh kolih zabeleži-

la tudi tri zmage, od tega dve v gosteh. V februarju bosta na cerkniškem kegljišču dve ligaški tekmi, in sicer

2. februarja BREST : Izola in 23. februarja BREST : SCT Ljubljana.

Rezultati:

I. kolo:
Idrija-Cerkno : Brest 4722 : 4997 (Gornik 841, Založnik 844, Urbas 787, Prešeren 838, Mulec 809, Terzič 878)

II. kolo:
Brest : Jesenice 5451 : 5014 (Terzič 897, Prešeren 848, Puntar 970, Založnik 977, Mulec 875, Gornik 886)

III. kolo:
Donit : Brest 5013 : 5021 (Terzič 822, Prešeren 797, Mulec 807, Puntar 847, Založnik 855, Gornik 893)

ZADNJA NOVIC

Tudi po zadnjem januarskem kolu kegljaški klub Brest v ligaškem tekmovanju še naprej vodi, saj je v Novi Gorici premagal istoimenski klub s 5027 : 5005. Posamezniki so dosegli naslednje rezultate: Terzič 802, Velišek 827, Puntar 828, Prešeren 851, Založnik 869, Gornik 850.

IZID NAGRADNEGA ŽREBANJA

Očitno so si bralci zares zaželeli križank, saj so nam do roka poslali rekordnih 152 kuvert z rešitvami.

Komisija je izmed njih izžrebala naslednje nagrajence:

200 din prejmejo Franc Velišek, Martinjak 45, 61380 Cerknica,

Tone Meden, Bezuljak 13, 61382 Begunje pri Cerknici, in

Marinka Lavrič, Cajnarje 3, 61380 Cerknica;

500 din dobi Janko Tavčar, Peščen 20, 61380 Cerknica,

750 din prejme Jerneja Kovšca, Kamna gorica n. h., 61380 Cerknica,

1.000 din pa Igor Jadrič, Kamna gorica n. h., 61380 Cerknica.

Nagrajencem čestitamo! Nagrade lahko dvignete v blagajni Skupnih dejavnosti, drugim pa jih bomo poslali po pošti.

Filmi v februarju

2. ob 19.30 in 3. 2. ob 16. uri — italijanski pustolovski film OBRAČUN NA ZLATI LADJI.
3. 2. in 4. 2. ob 19.30 — nemška erotična komedija UČITELJICA PLEŠE.
7. 2. ob 19.30 — hongkonški karate film LEVOROKI BOKSAR.
9. 2. ob 19.30 in 10. 2. ob 16. uri — hongkonški akcijski film MAŠČEVALEC IZ PEKLA.
10. 2. in 11. 2. ob 19.30 — ameriški vojni film BEG V ZMAGO (v filmu igra tudi nogometni zvezdnik Pele).
14. 2. ob 19.30 — nemška drama LOLA.
16. 2. ob 19.30 in 17. 2. ob 16. uri — italijanski pustolovski film MEČ, KI PRINAŠA SMRT.
17. 2. in 18. 2. ob 19.30 — ameriška grozljivka HUDIČEVA OSTRINA.
21. 2. ob 19.30 — jugoslovanska drama UGRIZ ANGELA.
23. 2. ob 19.30 in 24. 2. ob 16. uri — ameriški western ČLOVEK S SREBRNE REKE.
24. 2. in 25. 2. ob 19.30 — nemški erotični film RESNIČNE ZGODBE, XIII. del.
28. 2. ob 19.30 — ameriški dokumentarni erotični film NEWYORŠKE NOČI.

Prešeren pri metu. Z ligaškega tekmovanja KK Brest

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Uredniški odbor: VIII. FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIC, Jože KLANČAR, Srečo KNAP, Božo LEVEC, Drago MAZIJ, Danica MODIC, Janez OPEKA, Vanda SEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TRUDEN

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednica odbora: Vanda SEGA.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o o. davčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni d. vek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov. Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.